

5. juni 1868.

(I anledning af Grundlovsdagen og forstanderens fødselsdag.)

Pige-Skolen paa Marielyst, der, ligesom Blomsterne har Sommeren til sin Tid, har ønsket, at jeg idag skulde besøge den og tale et opmuntrende Ord i dens Midte, og Dagen er valgt saa godt, at den her har to Mærkværdigheder, saa at om den ene skulde findes Smaapigerne fremmed, den anden dog maa findes tilstrækkelig til at retfærdiggjøre Smaapigernes Ønske, at gjøre den til en lille Høitidsdag. Det er nemlig ikke blot Grundlovens men ogsaa Skole-Forstanderens *Aarsdag*, og denne ligger unægtelig Pigeskolen paa Marielyst nær nok, til at den kunde ønske sin alvorlige men milde og venlige Forstander en lidt meer end sædvanlig glad Time, om det er ikke herved taget i Betragtning at han har Aarsdag tilfælles med det fri Danmarks Grundlov, der, som man sædvanlig mener, egenlig vedkommer Dannemænd og ikke Dannekvinder. Jeg er vist nok af en ganske anden Mening og beklager høilig, at Dannekvinden hidtil ei har taget synderlig Deel i Danmarks Grundvold, da det sikkert ene derfor har været mueligt at forkvakle og fordærve den, saa den nu ligner et grundstødt Skib, der kun med Nød og neppe kan holdes paa Pomperne, og vil naar Mandskabet bliver træt, strax synke tilbunds. Dens eneste Redning er derfor vist om Dannekvinden tager sig kiærlig af den og lader ikke Dannemanden med Fred, før han skyder Livet op i sig, og med en velbetænkt Kraft-Anstrængelse faaer Hullet stoppet og Grund-Skaden lægt. Dog, det haaber jeg ogsaa Pigeskolen paa Marielyst, under sin frisindede Forstanders Ledelse skal bidrage til, thi det er jo hans inderlige Ønske, som det er hans Kald at vække Folket i det hele, baade Kvinder og Mænd til at føle varmt for det fælles Fæderneland og for den hjertelige Frihed, som det ikke kan undvære, og dette være da Opmuntrings-

Ordet for Pigeskolen og dens Forstander, der er saa meget mere paa sit rette Sted her paa Marielyst, som den Fru *Marie*, hvis Lyst den vilde været, var saa frisindet en *Dannekvinde* som vi kan ønske at møde trindt i deiligst Vang og Vænge, lukt med Bølgen blaa.

5. november 1868.

(Ved vinterskolens aabning.)

Mine unge Venner! Det er kun 15 Aar siden, at endeel gode Venner sammenskjød en efter vore smaa Forhold ikke ubetydelig Sum, for at jeg dog endnu, efter at have fyldt de Halvfjerdsindstyve, kunde prøve min Lykke med den folkelige Høiskole, som jeg forgjæves havde stræbt at bevæge vore Konger til at oprette i Sorø; og gaar vi blot andre 15 Aar tilbage, da finder vi, at selv mine fleste Venner ansaae den folkelige Høiskole med de æventyrlige Forhaabninger for en Grille, man ikke blot maatte være Digter, men Sværmer, for at dele. Nu derimod er det ganske anderledes, thi ikke blot i Danmark kappes nu Folket om at oprette og benytte saadanne Høiskoler, men i Norge og Sverrig begynder man at tiltræde Væddekampen, og i hele Europa er folkelig Opvækkelse og Oplysning paa Modersmaalet det store Dagens Spørgsmaal, og herved kommer man da efterhaanden til den Forstand, at det er Aanden, Livskraften med Vidende og Villie, der udretter alt Menneskeligt, saa Folke-Aanden maa vaagne, naar Folke-Livet skal fornyes og blomstre, hvad kun kan skee, naar i hele Livet og Dannelsen ligesaavel som i Kirken Modersmaalet behersker Tungen, opmuntrer Folket og gjenføder dets oprindelige Tankegang.

Det er da noget af det Første, der maa oplyses og indskærpes paa vore folkelige Høiskoler, at det ingenlunde var blot Hebræer,